

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . . . K 40.—

za pol leta . . . K 20.—

za četrt leta . . . K 10.—

za 1 mesec . . . K 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 K

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Plebiscit na Koroškem čez dva mesca.

Belgrajska »Politika« poroča, da se bo plebiscit na Koroškem o pripadnosti k Jugoslaviji vršil čez dva meseca, vsled česar se odstranjajo naše čete iz plebiscitnega pasa, da bi se jim ne mogel predhacivati vpliv na izid glasovanja. Pravico

do glasovanja bodo imeli vsi moški in ženske nad 21. letom starosti. — Demarkacijsko črto na Koroškem bodo čuvali samo majhni oddelki pehote, v krajih, kjer se bo vršil plebiscit pa bodo samo majhni oddelki našega orožništva.

Štrajk javnih nameščencev.

Združeni javni nameščenci naznanjajo, da se skličejo v četrtek, dne 18. t. m. od 10.—1. ure po celi državi protestni shodi zaradi zavlačevanja rešitve naših življenjskih vprašanj.

Med 10.—1. uro naj se v znak protesta zapro vsi uradi, srednje in ljudske šole. Nastavljenci pa so moralno obvezani, da se disciplini pokore ter se do zadnjega udeležijo protestnega shoda.

Srednješolsko dijaštvo protestira.

Ljubljana, 17. decembra. Dijaštvo tukajšnje realne gimnazije je danes dopoldne protestiralo pri ravnateljstvih I. državne gimnazije, liceja in realke proti temu, da gojenci imenovanih zavodov danes vsled rojstnega dneva Aleksandra navzlic odredbi ministrstva niso imeli prosto. Dosegli

so pa le, da so imenovani zavodi izobesili zastave. Pri I. drž. gimn. jih je celo počastil oddelk policije (dr. Žerjavova vladna maksimal), ki je mislil najbrže, da smo še v Avstriji. Sicer se je dijaštvo mirno zadržalo, tako, da do večjih demonstracij ni prišlo.

Občinske volitve po srbskem načinu.

LDU Belgrad, 16. decembra. »Beogradski dnevnik« javlja: Začele so se priprave za izvedbo občinskih volitev, ki se bodo vršile koncem meseca januarja 1920.

Volitve se bodo vršile po vsi državi, in sicer na podlagi srbskega (!) volilnega reda.

D'Annunzio gre z Reke.

LDU, Bakar, 16. decembra. Včeraj je reški »Consiglio Nazionale« imel sejo, na kateri se je sklenilo z 48 proti 8 glasovom, da se ukine dosedanje stanje in se najde z italijansko vlado modus vivendi. Izražena je bila želja, da zasedejo Reko redne čete. Ko se je po mestu izvedelo za ta sklep Narodnega sveta, so zazvonili vsi zvonovi. Pred guvernerjevo palačo se je zbralo prebivalstvo in vojaštvo z godbo. Na balkonu se je pojavil d'Annunzio, ki je izjavil, da se še ni odločil, ali naj se sankcionira sklep Narodnega sveta. Davi je d'Annunzio razširil po mestu proglas, v katerem pozivlje meščanstvo, naj izjavi svojo voljo s posebnim dokumentom, kam hoče pripadati. On da je došel na Reko, da služi reški stvari in da zapusti Reko tudi le iz tega razloga. On in njegovi legionarji so vezani s prisego napram mestu in ga ne morejo zapustiti prej, dokler jih ljudstvo ne odveže. Proglas zaključuje z besedami: »Pričakujemo Vaših iskrenih besed. Na-

praviti hočemo poslednjo žrtev sveti stvari. Zato nam Bog pomagaj! Bratje naprej za vedno!« Ko je d'Annunzio govoril z balkona, ga je prebivalstvo poslušalo zelo hladno in brez običajnih medklincev. Sploh je bila ta manifestacija podobna d'Annunzиеvemu pogrebu. Danes popoldne ob štirih so zazvonili zopet vsi zvonovi in ljudstvo se je začelo zbirati pred guvernerjevo palačo. Tu se je imel izvršiti akt razrešanja prisega. Od davi se d'Annunzio ne nahaja več v svojem stanovanju, nego se je vkrcal na parnik »Pannonia«, ki stoji vedno pripravljen, da odpelje. Pričakuje se, da že nocoj ali jutri zjutraj odpotuje. Z ozirom na njegovo harlekinstvo nova iznenadenja niso izključena.

LDU Berlin, 16. decembra. (ČTU.) Preko Kodanja javljajo iz Rima: D'Annunzio je na potu v Rim. Od ministrskega predsednika Nittija se pričakuje v jutrajšnji seji zbornice važne izjave glede reškega vprašanja.

Verižnik obsojen na smrt.

Iz Krakova javljajo, da je bil poljski milijonar žid Brotheim, ki je porabil zase tri vagone živeža, namenjenega za poljsko armado, ter je tudi drugače izrabljaj odjemalce, obsojen na smrt ter takoj drugi dan usmrčen.

Na Poljskem pričakujejo še več takih kazni, zakaj Paderevski je obljubil, da bo

neusmiljeno postopal proti verižnikom in vsem onim, ki v svojo korist izrabljajo današnje stanje.

(Če bi pri nas oblast postopala v enaki meri odločno z verižniki, bi vislice z obešenimi verižniki tvorile gost špalir po Dunajski cesti od Slona do Aleša.)

Kaj so sklenili v Londonu.

LDU Pariz, 16. decembra. (DunKU.) Znani časnikar Pertinax priobčuje v listu »Echo de Paris« o angleško-francoskih pogajanjih v Londonu naslednje podrobnosti: Londonski dogovor z dne 14. septembra 1914 glede separatnega sklepanja miru izgubi svojo obveznost, kakor hitro se uveljavi mirovna pogodba, ter se ne more nadomestiti z nikakršnim podobnim dogovorom, ker angleška tradicija ne pripušča v miru nobenih formalnih zvez. Zato stopijo v veljavo zopet dogovori, ki so veljali pred vojno, toda z naslednjimi dodatki: 1. Vojaške konvencije obstojajo tudi nadalje in sicer pod predsedstvom maršala Focha, 2. Anglija se obveže, da pripravi takozvane mu garancijskemu dogovoru tudi v primeru, da bi ga Zedinjene države ne hotele ratificirati. Vrhovni svet, ki bi se bil prvotno moral raziti, bo posloval še nekaj časa ter se bo imel baviti z Madžarsko, ne pa s turško mirovno pogodbo. Glede dobave premoga se je sklenil poseben dogovor. Smatra se, da bodo Zedinjene države prej ali slej vendarle ratificirale mirovno pogodbo in zato se ne nameravajo napraviti

v Washingtonu nobeni posebni koraki. 3. Proučitev ruskih problemov se odgodi na spomlad, ker se boljševiške čete bližajo že Bajkalskemu jezeru in ker vsled tega nastaja nevarnost, da bo Japonska smatrala svoje interese v teh pokrajinah za ogrožene. Izenačenje in zbližanje interesov Japonske in Zedinjenih držav se bo po možnosti pospeševalo. 4. Proučitev vprašanja o usodi Carigrada, Dardanel in turške Azije se odgodi. 5. Francija in Anglija bosta pa v okviru primerne sporazuma z Zedinjenimi državami nadaljevali pogajanja glede Sirije. — Kakor pripominja Pertinax k svojemu poročilu, predstavljajo rezultati londonskih pogajanj medstopnjo med zvezo narodov in ožjo zvezno pogodbo med Francijo in Anglijo.

Stavka kovinskih delavcev v Ameriki.

LDU New York, 15. decembra. (DunKU.) Izvršilni odbori strokovnih organizacij ameriških kovinskih delavcev so sklenili, da se stavka nadaljuje, ker smatrajo zmagajo za zagotovljeno.

V službi sovražnikov.

Svetovna vojska je razdrobila toli hvaljeno socialistično internacionalo tako temeljito, da je od nje ostalo komaj nekaj drobcev, ki se sedaj med seboj iščejo. Socialistične organizacije vsakega naroda delajo po svoje, mislijo po svoje, skupnosti ni. Tudi v socialističnih organizacijah istega naroda se pojavljajo široki razkoli, globoki prepadi. In znani nemški socialist Fric Adler pravi, da za sedaj nikakor še ni misliti na obnovev socialistične internacionalne. Preveč dela ima sedaj vsakdo sam seboj.

Toda pri naših socialpatrijotih, ki jih vodi gospod minister Kristan, je opaziti močno bližanje z nemško-avstrijsko socialno demokracijo. Mi seveda nimamo nič proti temu, da se ustvarijo z našimi sosedi dobre razmere. Zato nismo proti temu, če stopita obe državi zopet v živahnije trgovske stike. Toda vsaka stvar ima svoje meje. Ko je naše delavsko ljudstvo doma preskrbljeno z živežem, pomagajmo s preostankom drugim, ki trpe pomanjkanje. Toda danes pri nas vsega občutno manjka, Kristan pa kljub temu izvaža v Avstrijo. Če hoče gospod Kristan sam stradati, le da drugemu pomaga, to za svojo osebo lahko stori in postane tako celo popolen krščanski junak. A z delavskimi želodci naj nikar ne dela političnih kupčij, posebno, ko je znano, da on dela to le za to, da v Avstriji ohrani na krmilu svoje sodruge — socialdemokrate.

In reči moramo, da ti Kristanovi internacionalni nemški sodrugi v Avstriji nikakor niso tako strašno nedolžni pri narodnih zločinih, nad nami storjenimi, ki so v preteklosti bili in so še danes ovira narodnemu sporazumljenju med Nemci in Slovenci.

Pred seboj imamo glavno glasilo avstrijske socialne demokracije »Arbeiter Zeitung« z dne 9. t. m. Tam piše nemški sodrug in poslanec Florijan Gröger o ljudskem glasovanju na Koroškem. In strmeti moramo nad narodnim soviništvom, ki ga tu kaže v imenu nemške socialne demokracije nemški socialist.

Najprvo se zgraža nad tem, da so lani Jugoslovani zasedli slovenski del Koroške ter poje slavo tistim koroško-nemskim tolpam, ki so divjale nad koroškimi Slovenci. Nato govori o glasovanju, ki naj bi se vršilo 3 mesece po ratifikaciji mira. Pravi, da »prebivalstvo s koprnjenjem čaka dneva glasovanja, da se posluži pravice samoodločbe.« Sedaj pa pride propaganda in poziv na koroške socialne demokrate. Pogreva stare fraze in nacionalistiške publike, češ, da sta jezik in kultura koroških Slovencev zelo različna od jezika in kulture Slovencev v Jugoslaviji ter pravi: »Slovenski delavci so vedno pripadali naši (nemški) politični in strokovni organizaciji, udeleževali so se vseh bojev in uspehov naše stranke. Polni so gorečega svobodoljublja ter so pozdravljali politični prevrat ter ustanovitev nemško-avstrijske republike. Deležni hočejo biti socialno-političnih pridobitev nemško-avstrijske socialne demokracije, politične enakopravnosti državljanov nove republike.« Četudi pripadajo slovenskemu narodu, vendar nočejo postati podaniki SHS monarhije, marveč hočejo biti svobodni državljani nemško-avstrijske republike.« K sklepu pa poudarja socialni demokrat Gröger še staro, a kljub temu neumno trditve, da so v gospodarskem oziru Karavanke naravna meja Koroške.

Internacionalni nacionalist se je s to trditvijo postavil na stališče vsenemškega imperijalizma. Mi vsaj ne najdemo v teh izjavanjih trohice razlike med pobesnelim vsenemcem Angererjem in med socialistom Grögerjem. Celo tako daleč gre, da zahteva za Nemce svobodno agitacijo v Apasu, ki je zaseden od Slovencev, medtem ko naj bi slovenskemu vplivu v B-pasu oslala vrata kljub temu zaprta. To je nacionalistični duh nemške socialne demokracije, za katero sedaj Kristan brusi pete po Belgradu in Dunaju.

Posebno na moramo pribiti deistvo.

ki je je Gröger izrecno navedel, da so se slovenski delavci v političnih in strokovnih (!) socialističnih organizacijah na Koroškem vzgajali za Nemce. Socialna demokracija je bila neuradni ponemčevalni organ poleg Südmärke ter uradnih nemških sol. In ista socialno-demokratska organizacija danes na Koroškem — tako pravi Gröger sam — komaj čaka, da pride zopet pod Avstrijo. To pa je ista organizacija, ki je danes od naših SHS uradov prav posebno protežirana. Povsod dajo naši uradi na Koroškem prednost in glavno besedo tej nemški ter nemčurski soc. demokraciji, zapostavljajo pa krščansko slovensko delavstvo, je puste metati iz tovarnen in terorizirati. In vendar je bil edino krščanski delavec v družbi kršč. kmeta z duhovnikom vred, ki je na Koroškem držal narodne postojanke v dobi najhujših persekucij ter preganjanj. Ta politika je slepa in zločinska! Roko pa ji drži danes predvsem jugoslovanska socialna demokracija z ministrom Kristanom na čelu. In jugoslovanska socialna demokracija je odgovorna za to, če more danes nemški socialist očitati Jugoslaviji, da nima potrebnih socialno-političnih reform. Jugoslovanska socialna demokracija je s svojo buržuazno politiko zakrivila, da more nemški socialist napadati Jugoslavijo in njene uredbe.

Delo, ki ga sedaj vrši na Koroškem in na Dunaju avstrijsko-nemška socialna demokracija, je nam sovražno. In kdor to delo podpira, dela za sovražnika.

Tudi mi smo za mir in spravo med narodi. Ta pa naj se izvrši po načelu pravičnosti. Kdor našemu ljudstvu pri tem prizadevanju za pravično spravo strelja v hrbet, je v službi sovražnika!

Kaj pa z Jugoslovani?

LDU Praga, 16. decembra. (ČTU.) Tiskovni urad ministrstva za narodno obrambo poroča, da je minister za zunanje stvari dr. Beneš sporočil iz Londona, da je vprašanje o prevozu sibirske armade v domovino definitivno rešeno. Angleška vlada, kakor tudi ameriška sta udeleženi v obojestranskem sporazumu pri repatriaciji. Prva angleška ladja bo jutri v Vladivostoku na razpolago češko-slovaški sibirski armadi. Tudi Amerika bo takoj pričela prevažati v domovino češkoslovaške sirske čete.

Ultimat čeških časnikarjev.

LDU Praga, 16. decembra. (ČTU.) Sindikat češkoslovaškega dnevnega časopisja in organizacija nemškega časopisja v češkoslovaški republiki sta sklenili včeraj na skupnem zborovanju, da se stavi izdajateljstvo listov do 19. t. m. in sicer do 12. ure opoldne ultimat, ker se branijo sprejeti pogoje nove kolektivne pogodbe.

Irski sinfajnovci pregnani.

LDU Berlin, 16. decembra. (DunKU.) »Berliner Tagblatt« javlja iz Bazla: Kakor poroča »Daily Mail«, je britanska vlada odredila, da se vsi Sinfajnovci pošljejo v prognanstvo. V petek so jih v Dublinu aretirali angleški vojakl ter jih spravili na že pripravljeno vojno ladjo. Na tej ladji so bili potem prepeljeni v neko angleško pristanišče, kjer ostanejo internirani do daljnje zapovedi.

Politične novice.

+ Odgojenje Narodnega predstavništva. Sedaj se uradno poroča, da je ministrstvo odgodilo parlament. Demokrati in socialisti ministri hočejo vladati brez vsake kontrole. Ljudstvu je sedaj vzeta možnost, da svobodno izraža svoje želje in pritožbe. Le kolikor bo cenzura — ta brezobzirna demokratsko-socialistična gljotina — dovoljevala, bomo smeli sedaj pisati o draginji, o verižnikih, o pomanjkanju soli, petroleja, sladkorja, obleke, obvala itd. Govoriti pa se bo smelo sedaj le kolikor bodo to pripuščali žerjav-Prepelu hovi policaji in žandari. Svoboda, zakri s obrazi!

+ Ljudska Stranka in regent. Pod tem naslovom smo poročali o interpelaciji, ki jo je posl. Banič, član Jugoslov. kluba, poslal Davidoviću radi tega, ker je regent v svojem razgovoru z nekim francoskim časnikarjem nazival Ljudsko Stranko klerikalno. Po ustavi za vsako izjavo vladarja nosi odgovornost vlada, zato je Banič v oni interpelaciji bral levite Davidoviću. Sedaj je ta mož, načelnik liberalno-socialistične vlade, odgovoril. Odgovor je podoben načelniku take vlade. Je gluh in neotesan — prava slika duševnosti tega demokratskega modrijana. Pravi namreč: »Kar se tiče onega navoda o klerikalnih, ki ga vi posebno povdarjate, ne verujem, da je Njegov Kraljevsko Visočanstvo mislilo na ljudsko stranko, ker se ona v Njegovem intervjuju ne omenja. Ker pa je vsakemu poedincu dana popolna svoboda, da po programu in delu kakšne stranke sodi o njej, bi se jaz ne pomišljal, imenovati stranko, ki ji vi pripadate, klerikalno. In ne vidim razloga, zakaj se ona tega brani ter smatra to za žalitev.« Demokratski modrijan je še dosti nazaj s svojimi kartami, če meni, da je stvar s tem njegovim odgovorom končana. Z ljudmi take olike in izobrazbe bomo govorili, kakor jim pri- tiče.

+ Dnevni deficit 2 milijonov. Belgraj- ska »Politika« piše, da znaša dnevni defi- cit naše države 2 milijona, torej letno čez 700 milijonov dinarjev. Vsled tega naša vlada ni mogla dobiti nobenega posojila v Ameriki. Kratko trajajoča posojila bomo dobivali od Francije. Državna kasa nima nikalnih dohodkov v dinarjih. Toda vsi izdatki belgrajskih centralnih uradov in vsi izdatki v Srbiji in Črnigori se vršijo v di- narjih. Za to je koncem novembra bil mi- nister financ primoran, da iznese svoje franke, deponirane pri Narodni banki, na borzo, da bi prišel do dinarjev in izplačal plače in penzije. Ta kriza radi dinarjev še vedno traja. V Srbiji in Črnigori še nihče ne plača davkov, [dočim se pri nas v Slo- veniji neusmiljeno izterjujejo ter hočejo uvesti novi n. pr. vinski davek!] Belgraj- sko davčno odeljenje, ki je v redovnih ča- sih dajalo državi mesečno 1 milijon dinar- jev, je sedaj komaj za 1 leto nabralo 1 mi- lijon.

+ Samo osebo zamenjajo. Na vseh so- cialističnih shodih se zadnji čas pripovedu- je, da je dr. Korošec že odpotoval v Av- strijo, kjer dela za prijateljstvo Nemcev s Slovenci. Resnica je, da dr. Korošec biva neprestano v Jugoslaviji, a vodje sloven- skih socialdemokratov vojni bogataš Kri- stan biva že dalje časa v Avstriji in se tru- di za njeno prijateljstvo ter po belgrajskih listih agitira, naj Jugoslavija prehranjuje Avstrijo, čeprav živimo sami v draginji in pomanjkanju.

+ Sistem demokratsko-socialistične vlade. Dne 13. t. m. je bil sestanek Pučke stranke v Gradecu pri Karlovcu. Na sesta- nek je došel tudi orožniški stražmojster ter zahteval legitimacije, Kristan-Kora- čeva svoboda v novi državi!

+ Brez parlamenta. Občinski volilni red za Hrvatsko in Slavonijo se je upeljal brez parlamenta z oktroajem. Socialistična stranka molči. Občinski volilni red za Slo- venijo se bo upeljal brez parlamenta z ok- troajem. Socialistična stranka molči. Vo- lilni zakon za prihodnji državni zbor (ali za Narodno Predstavništvo ali za ustavotvor- no skupščino, ne vemo), se bo upeljal brez parlamenta z oktroajem. Socialistična stranka molči. Še več! Vsa ta ustavna na- silja se vršijo z dejanskim sodelovanjem socialističnih voditeljev. Vkljub temu si upajo isti socialistični hinavci med ljud- stvo ter kričati: Ljudstvo naj vlada!

+ Kapitalistična žetev. Zagrebška banka za trgovino, obrt in industrijo je sklenila dne 11. t. m. povišati akcijski ka- pital zopet za 5 milijonov kron. Lastni ak- cijski kapital banke znaša 23 milijonov K. Delavec in kmet brez obratnega kapitala, a bankam raste premoženje v milijone.

+ Kapitalizem v cvetu. Tudi Hrvat- ska eskomptna banka razglašala, da je za- ključila dne 17. t. m. povišanje delniške glavnice za 20 milijonov kron. Kapitalizem se jača v novi državi, a tudi uboštvo. So- cialisti pa so pred kapitalom zbežali pred vladna korita.

+ Socializacija na Angleškem. Iz- redni kongres angleških strokovnih dru- štev je sklenil, da se mora takoj izvršiti socializacija v poljedelstvu, premogovni- kih, pri železnicah in ostalih prometnih sredstvih. Izrečena je bila grožnja, da se sicer začne splošna stavka. Kar se polje- deštva tiče, je pripomniti, da na Angle- škem malega kmeta v našem smislu ne po- znaajo, ker ga je tam uničil agrarni kapita- list. Zato je socializacija poljedelstva tam razumljiva.

+ Socialistični laiški apostolat. »Na- prejš« išče resnice in tolažbe v čistih Kri- stusovih naukih. Z gorečnostjo, ki je niso dosegli vsi apostoli sveta, biča vse cerkve in vso buržoazijo, izvzemši tisto, s katero je zvezan. Na čelu koritarjev za čisto pra- krščanstvo stoji Veliki duhoven majhne va- de, Lotrič in višje so pomočjo študentov, ki so bili zapadli v imenu čistega krščanstva Evharistijo, svoje habilitacijsko delo: šča-

rovnice, grmade in druge strašne zgodbe.« In »Naprej« ne neha. Ne neha in se vztraj- no bori za čisto krščanstvo in išče v ža- lostnih urah tolažbe v njem.

+ Novodobni egiptovski svečeniki. O svečenikih starih Egiptčanov pripoveduje zgodovina, da so sami med seboj imeli in gojili veliko višje, duševnejše pojme o Bo- gu in bogočastju nego ljudstvo, katero so puščali v temi najsurovejšega malikovanja. Ravno taki se nam zde sedanji socialisti- čni voditelji, izmed katerih mnogi in mnogi v svoji duši spoštuje krščanstvo in za svojo osebo čuva njegova načela in blaga ču- stva, ki jih vzbuja. Toda pred širokimi ma- sami to skrbno skrivajo, ubogo ljudstvo podžigajo proti vsaki veri in cerkvi, češ, da so vse vere izmislili samo duhovniki, da morejo držati ljudstvo v kleščah, da je zlasti katoliška cerkev največja sovražnica ljudstva itd. Nedavno je nemški naučni mi- nister socialni demokrat Hänisch imel po- govor z opatom iz Maria Laach in tu je med drugim rekel: »Naglašam..., da ve- likih kulturnih sil, ki jih vsebuje krščan- stvo, ne smemo omalovaževati. Danes, ko moramo izkoristiti vse, kar more na ka- koršenkoli način služiti ljudstvu in državi, moramo še prav posebno izrabiti moči, ki jih nosi v sebi krščanstvo... Krščanstvo bo vsaj po svoji etiki za ljudstvo še dolgo ne- obhodno potrebno. Stojim na stališču, da se naš boj za napredek ne sme voditi proti cerkvi, ampak skupaj s cerkvijo za blagor vseh — seveda vsak po svojem svetovnem prepričanju; a je dovolj takega, kar nam je skupno.« Sedaj pa primerjajmo s tem pisanje našega »Napreja« in protiversko besnenje njegovih agitatorjev! Najlepše je pa to, da se minister Hänisch v svojem javnem delovanju sam ne drži svojega boljšega prepričanja ter preganja krščanske šole. Tak je na surovem materializmu zgra- jeni socializem, ki mu manjka notranje res- nice, pravne opore. Tak socializem ne more ljudstva nikdar osrečiti.

+ Polom češko-slovaške socialne de- mokracije se bliža. Iz Prage poročajo, da se vrši očitno bližanje med soc. dem. levico in levico narodnih socialcev. Ta nova komunistična stranka, ki ji bo vodi- telj znani dr. Šmeral, ima za seboj socia- listične organizacije na Moravi. Šmeral je veljal za najboljšo glavo socialne demo- kracije. Na drugi strani pa se soc. demo- krat Modraček s svojo skupino približuje narodnim socialcem. Tako izgublja so- cialna demokracija najboljše glave in za njimi najboljše mase. Polom se bliža, gos- pod minister Kristan!

+ Kako delajo socialistični »prole- tarc«. Naslednje vrstice naj bodo samo en zgled več, ki potrjuje, da drugod socialisti delajo prav tako ko pri nas. Na Češkem, kjer danes vladajo socialni demokratje in narodni socialisti, so oboji ustanovili ve- lika in globoka korita za svoje sodruge. En primer! V prehranjevalnem ministr- stvo so ustanovili poseben urad s 15. re- vizorji, ki prejemajo debelo plačo za skromno delo. Med njimi je 8 soc. demo- kratov in 7 narodnih socialcev. Načelnik tega urada za mast je narodni socialist Vojna, ki vleče poleg ogromnih dijet še 80.000 K letne plače. Maščobna centrala ima 18 pisarn, polnih brhkih gospic in ka- valirskih proletarcev. Vsa ta gospoda je ves čas svojega delovanja kupila en va- gon masti. — Tako delajo ti gospodje »proletarci«!

+ Socialistična izobrazba. Včeraj smo prinesli poročilo o shodu S. L. S. v Tržiču. Sijajno se je na njem pokazalo, kako laž- njivo in nemoralno vzgajajo socialisti svoje mase. Celo njih lokalni voditelji so poli- tično tako temeljito izobraženi, da trdijo, da je Protič klerikalec in Pribičević član naše stranke. Višek mednarodne neumno- sti. Na shodu se je tudi odigral ta le dogo- dek: Socialni govornik je s težavo izvlekel iz svojega spomina trditev, da je Vseslo- venska Ljudska Stranka zakrivila vojno, na kar mu je naš govornik med velikanskim smehom odgovoril: Istina, takrat je bil ce- sar Viljem načelnik V. L. S.

+ Boj med narodnimi in mednarod-nimi socialisti v Mariboru. V Mariboru se je te dni vršil shod, na katerem se je us- tanovila krajevna organizacija narodnih so- cialistov. Glavni govornik Ivan Tavčar iz Ljubljane je krepko solil demokratom, da so kapitalisti in korupcionista, a najbolj je udrihal po glavnih konkurentih, socialnih demokratih. Takoj mu je odgovarjal soci- listični voditelj profesor Fajav, ki je pa moral kmalu s stola, ker mu »narodni« niso dali dalje govoriti. Naslednjo nedeljo so sklicali svoj shod socialni demokrati in sicer v prostore Götzove pivarne. Na shod so prišli tudi narodni socialisti in kmalu je nastal na vrtu cel sodnji dan. Metali so drug drugega na cesto, dokler ni prišla po- licija in izpraznila vrta in dvorišča. V dvo- rani so potem zborovali dalje in tu je po- tem eden povedal veliko novico, da je Ko- rošec na Dunaju, kjer se dogovarja z nem- škimi socialnimi demokratmi, kako bi zopet obnovil Avstrijo. Na taki stopnji stoji to- rej borba med narodnimi in mednarodnimi socialisti v Mariboru.

Dnevne novice.

— **Za uradnike.** Zopet se poroča iz Belgrada z dne 16. decembra. Danes po- polodne se je vršila seja ministrskega sve- ta, na kateri se je razpravljalo o povišanju draginskih doklad uradništvu. Sklenilo se je, da se povišajo vsi dohodki razen ak- tivitetnih in stanarinskih doklad po že znani lestvici od 40 do 120 odstotkov.

— **Komisija** za regulacijo in odmero cen moke se je ustanovila v Belgradu.

— **Poštno oficijalke.** Poštno in brzo- javno ravnanje v Zagrebu je imeno- valo prve tri gospe za poštno oficijalke. Tako so ženske prišle do naslova, ki je dosihmal pripadal samo moškim uradni- kom.

— **Uboj na Igu.** Ignacija Kukavico, peka in posestnika na Igu, ki je z utežjo ubil svojo svakinjo Frančiško Podražaj ter poškodoval svojo ženo Marijo Kukavic, je porota soglasno oprostila. Kukavica je na- vaval, da je storil, kar je storil, v skrajnem razburjenju, da se niti zavedel ni, kaj je storil. Po končani razpravi je predsednik porote g. Regally v krasnem nagovoru pro- sil Kukavico in njegovo ženo, naj si poda- sta roki in živita v prijateljstvu ter tako pokažeta hvaležnost porotnikom, ki so možu pokazali svojo milost.

— **Škofjeloški žigon in tovariša pred ljubljansko poroto.** Pred poroto se zago- varjajo danes znani škofjeloški »zasebnik« Matija Žigon, mehanik Anton Majcen in tr- govski pomočnik Adolf Kern. Žigonu očita obtožnica, da je nagovoril Majcena k tat- vini 2 zabojev cigaret (60.000 cigaret), 1000 zavitek hercegovinskega tobaka, 3 bal tobaka za pipo s 500 zavitki in 1 balo to- baka v skupni vrednosti 14.065 kron. O Žigonu pravi obtožnica, da je bil že dolgo časa v kupčijskih zvezah za blago dvom- ljive vrednosti. Ob zaključku Večernega li- sta se razprava še ni zaključila. Konec raz- prave se pričakuje pozno zvečer.

— **Valuta na zagrebški borzi** dne 16. t. m. Ameriški dolarji 100 dolarjev 10550 K, dinarji 100 dinarjev 428 K, Napo- leon d'or 1 komad 330 K, nemška marka 100 mark 255 K, italijanska lira 100 lir 820 kron.

— **Promet po zraku.** LDU Praga, 16. decembra. (ČTU.) »Večer« poroča, da sta trgovinsko in pošno ministrstvo češko- slovaške republike vodila pogajanja z londonsko zrakoplovno družbo »Airco« glede vzpostavitve zrakoplovnih zvez s Prago. Načrti, kakor tudi vse pogodbe so godni za podpis. »Airco« se bo pridružila češkoslovaški zrakoplovni družbi ter sto- pila z njo v zvezo. Dve tretjini delnic ostane v češkoslovaških rokah, ena tret- jina pa bo v angleški posesti. Iz Prage bodo vodile nastopne zrakoplovne črte: Praga-Draždane-Berlin-Hamburg, Praga- Lipsko-Köln-Pariz, Praga-Krakov-Varsava, Praga-Brno-Bratislava-Košice. Iz Prage bo šla tudi zrakoplovna črta preko Dunaja, Budimpešte, Belgrada, Zofije, Bukarešte in Carigrada, kjer se bo stikala tudi velika črta London-Pariz-Lyon-Nizza-Genova-Rim-Solon. Pristojbina za pismo, poslano po zračni pošti iz Prage na Dunaj, bo zna- šala 1 K 50 vin., za časopise pa kakih 50 vinarjev. Prva zrakoplovna črta bo otvor-

jena v najkrajšem času preko Brna-Brati- slave v Košice. Letalni stroji bodo pole- teli dvakrat na dan.

Ljubljanske novice.

lj Pred gledališkim štrajkom. »Jugo- slavijska« poroča: »Člani ljubljanske opere in drame so prosili, kakor smo poročali, naj se jim zvišajo plače. Sedaj čujemo, da gledališki konzorcij temu ne namerava ugoditi, ker je bilanca gledališč baže pre- cej pasivna. Širijo se glasovi, da bodo člani opere in drame v slučaju, da se jim plače ne povišajo, štrajkali. Konzorcij na- merava potem obe gledališči zapreti.«

lj Stavka srednješolskih profesorjev. Kakor se govori, bodo jutri dopoldne na vseh srednjih šolah stopili profesorji v dve- urno demonstracijsko stavko. Profesorji so skrajno razburjeni, ker jih demokratsko-socialistična vlada v Belgradu v zadevi povišanja plač vodi tako grdo za nos.

lj Konja sta se splašila nekemu voja- ku pri »Zvezdi« nasproti deželnega dvorca in preskočila ograjo. Oba sta nekoliko po- škodovana, večje nesreče ni bilo.

lj Slovenska krščanska socialna zve- za. Seja S. K. S. Z. se ne vrši danes, v sre- do, ampak jutri v četrtek dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer. Odborniki in zastopniki dru- štev se nujno vabijo, da se udeležijo te seje Odbor.

Razne novice.

r Novi izum v tiskanju novin. Kakor poroča »Daily News« iz Novega Yorka, je prinesla revija »Literary Digest« članek o novem načinu tiskanja časopisov, ki po- meni popoln prevrat v tej stroki. Natis- nili so ves časopis v ogromni zalogi brez stavcev na ta način, da so s pisalnim stro- jem pisane članke fotografirali in repro- ducirali.

r »Mlečna stavka« v Njujorku. Poseb- ne vrste stavka se vrši v Njujorku. Mleko se je bilo podražilo. Pa kaj so naredile njujorske gospodinje. Pričele so stavkati. Na vrata hiš so obesile zjutraj napise: »Nočem mleka.« To je bojkot, po katere- ga načrtu ne bodo marali sprejemati ljudje mleka po tri dni na teden, dokler ne bo znižana mleka cena.

r Premogarska stavka v Ameriki. V Ameriki se vrši premogarska stavka, zato so ustavili 106 vlakov, da porabijo manj premoga. Zaradi tega bodo morale tudi male industrije ustaviti svoje obratovanje. Premog bodo dobile samo železnice, javne naprave in gospodinje.

r Petrolej v Alzaciji. Kakor poročajo iz Alzacije so našli v bližini mesta Pechel- bronn petrolejski vrelec, ki daje po 30 ton petroleja na uro. Ta slučaj je zelo zanimiv, ker so bili do sedaj mnenja, da v ti pokra- jini sploh ni petroleja.

r Gradba kanala v južni Nemčiji. Kot javljajo listi, so sklenili zastopniki »društva za gradbo kanalov v juž. Nemčiji«, da bodo kanalizirali reko Neckar. Strugo te reke hočejo urediti na ta način, da bodo v nji lahko vozile ladje, ki imajo 1200 ton. Ta kanalizacija je v zvezi z velikim načrtom kanalizacije Dunava in drugih rek v južni Nemčiji.

Otrok.

Spisal Rabindranat Tagore.

(Konec.)

Anukulova žena je vzela brez vsakte-rega vprašanja otroka v svoje naročje, smejala se je, jokala je, poljubila je nje- gove lase in čelo in strmela v njegov obraz z lačnimi in željnimi očmi. Mladenček je bil videti zelo krepek in zdrav in je bil oble- čen kot sin odličnih starišev. Anukulovo srce je prekipevalo od obile sreče in cele plohe nežnosti nasproti sinu.

Vendar je vprašal sodnik, ki je bil v njem: »Ali imaš kaj dokazov za to?«

Rajharan je dejal: »Kako je treba kaj dokazov za tako dejanje? Bog sam ve, da sem ukradel vajinega otroka in nihče drug na svetu.«

Listek.

Ko je Anukul videl, kako željno se je mati oklenila dečka, je uvidel, kako brez- uspešno je, vpraševati po dokazih. Bolj mo- dro je bilo, verjeti. In končno, kje naj bi bil sicer dobil tako star mož, kot je bil Rajharan, takega otroka! In čemu naj bi ga zvesti služabnik osleparil kar tako za nič!

»Toda,« je pristavil strogo, »Rajharan, ti ne smeš ostati tu.«

»Kam naj grem, gospod?« je dejal Raj- haran s pridruženim glasom in sklenil roki; »jaz sem star. Kdo bo starega moža spre- jel v službo?«

Gospodarica je rekla: »Pusti ga, naj ostane. Mojemu otroku v veselje. Odpu- ščam mu.«

Toda Anukulovo viteško mišljenje ni hotelo privoliti v to. »Ne,« je dejal, »ne morem mu odpustiti tega, kar je storil.«

Rajharan se je vrgel na tla in se okle- nil Anukulovih nog. »Gospod,« je zavpil,

»dovoli, da ostanem. Nisem bil jaz, ki je to storil. Bil je Bog.«

Anukulova je bila huje kot kdaj za- deta, ko je Rajharan poizkusil, da bi od- valil krivdo na Boga.

»Ne,« je dejal, »tega ne morem dovo- liti. Ne morem ti zaupati nikoli več. Ti si storil izdajstvo nad menoj.«

Rajharan se je dvignil in dejal: »Ni- sem bil jaz, ki je to storil.«

»Kdo je bil tedaj?« je vprašal Anukul. Rajharan je odgovoril: »Bila je moja usoda.«

Toda noben izobražen človek ne more smatrati tako opravičilo za pravo. Anukul se ni udal.

Ko je Fajna videl, da je bogatega sod- nika sin in ne Rajharanov, je bil sprva je- zen, ko je pomislil, kako hudo je bil osle- parjen. Ko pa je videl Rajharana v brid- kosti, je dejal velikodušno svojemu očetu: »Oče, odpusti mu. Četudi ne pustiš, da bi živel pri nas, daj mu malo mesečno rento.«

Ko je Rajharan to slišal, ni dejal no- bene besede več. Pogledal je zadnjkrat v obraz svojemu sinu; poklonil se je pred svojimi starimi gospodarji. Nato je šel ven in se je pomešal med neštivilno množico svetov.

Ob koncu meseca mu je poslal Anu- kul nekaj denarja v njegovo vas. Toda de- nar je prišel nazaj. Nikogar ni bilo tam z imenom Rajharan.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.